

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและผลกระทบ

5.1 รูปแบบการเปลี่ยนแปลงจากการผูกขาดไปสู่การแข่งขัน

การเปลี่ยนแปลงจากการผูกขาดไปสู่การแข่งขันของการบริการโทรคมนาคมทั้ง 3 ประเภท คือ โทรศัพท์ทางไกลระหว่างประเทศ , โทรศัพท์เซลลูลาร์ , และ โทรศัพท์พื้นฐาน ในทั้ง 3 ประเทศคือญี่ปุ่น , เกาหลีใต้ , และ ฮังการี มีลักษณะรูปแบบและเวลาในการเปลี่ยนแปลงที่แตกต่างกัน

5.1.1 รูปแบบบริการ (ดังตารางที่ 11)

เมื่อดูข้อมูลรายประเทศของทั้ง 3 ประเทศ ด้านการบริการจะมีรูปแบบการเปลี่ยนแปลงจากการผูกขาดไปสู่การแข่งขันที่แตกต่างกัน โดยสามารถแบ่งออกเป็นรูปแบบกว้างๆได้ 2 รูปแบบ คือ ญี่ปุ่นและเกาหลีใต้ มีรูปแบบที่เหมือนกัน คือ ในช่วงแรกรัฐจะเป็นผู้ดำเนินการก่อนทั้ง 3 บริการ และเมื่อเริ่มยกเลิกการผูกขาดจึงเริ่มที่บริการโทรศัพท์ทางไกลระหว่างประเทศ ต่อมาคือ โทรศัพท์เซลลูลาร์ และ อันดับสุดท้ายคือโทรศัพท์พื้นฐาน ส่วนฮังการีนั้นจะแตกต่างจาก 2 ประเทศแรกคือ เริ่มยกเลิกการผูกขาด ด้วยบริการโทรศัพท์เซลลูลาร์ อันดับต่อมาคือโทรศัพท์พื้นฐาน และสุดท้ายคือโทรศัพท์ทางไกลระหว่างประเทศ

จากการแบ่งรูปแบบของทั้ง 3 ประเทศเป็น 2 รูปแบบกว้างๆนั้น แม้จะมีรูปแบบการเปลี่ยนแปลงที่เหมือนกัน(ในประเทศญี่ปุ่นและเกาหลีใต้) แต่ระยะเวลา , รายละเอียด และเหตุผลในการเปลี่ยนแปลงก็ยังคงแตกต่างกัน

ในรูปแบบที่ 1 บริการที่ยกเลิกการผูกขาดเป็นอันดับแรกคือ โทรศัพท์ทางไกลระหว่างประเทศ โดยญี่ปุ่นเป็นประเทศแรกที่เริ่มเปิดแข่งขันในปีค.ศ.1987 เนื่องจากผลของการปฏิรูปโทรคมนาคมในปีค.ศ.1985 และต่อมาจึงเปิดเสรีในปีค.ศ.1998 ตามข้อตกลงของWTO เกาหลีใต้เป็นประเทศที่ 2 ที่ยกเลิกการผูกขาดในปีค.ศ.1991 เนื่องจากถูกกดดันจากนานาชาติ โดยเฉพาะจากสหรัฐอเมริกา (Business Korea, 1993: 100-101) แต่การแข่งขันในครั้งนี้นี้ก็ยังคงมีข้อจำกัดที่ทำให้ไม่เกิดการแข่งขันมากนัก โดยเฉพาะด้านราคา ต่อมาด้วยข้อตกลงของWTO เช่นกันเกาหลีใต้จึงเปิดเสรีในปีค.ศ.1997

บริการที่ยกเลิกการผูกขาดในอันดับต่อมาคือ โทรศัพท์เซลลูลาร์ ญี่ปุ่นยกเลิกการผูกขาด โดยอนุญาตให้มีผู้ให้บริการเพิ่มได้ 2 รายในปี ค.ศ.1988 เนื่องจากการปฏิรูปภาคโทรคมนาคม ในค.ศ.1985 จึงเป็นกิจกรรมหนึ่งในการลดการกำกับดูแล(deregulation activities) (McClelland, 1991: 206-213) ส่วนเกาหลีใต้ ซึ่งอนุญาตให้เอกชนเข้ามาให้บริการในปีค.ศ.1994 เนื่องจากถูกกดดันโดยเริ่มจากสหรัฐอเมริกา (Business Korea, 1993: 100-101)

บริการที่ยกเลิกการผูกขาดเป็นอันดับสุดท้ายในรูปแบบที่ 1 คือโทรศัพท์พื้นฐาน โดยญี่ปุ่นมีผู้เข้ามาแข่งขันครั้งแรกในเดือน มกราคม ค.ศ.1998 และเกาหลีใต้มีผู้ให้บริการรายใหม่เริ่มให้บริการในปี1999 ทั้ง 2 ประเทศนี้เปิดให้มีการแข่งขันเนื่องจากถูกกดดันจากนานาประเทศ จึงต้องปฏิบัติตามข้อตกลงของ WTO

ในรูปแบบที่ 2 บริการที่ยกเลิกการผูกขาดเป็นอันดับแรกคือ โทรศัพท์เซลลูลาร์ เนื่องจากรัฐต้องการเพิ่มผู้ให้บริการ จึงให้มีผู้ให้บริการเพิ่มได้ 2 รายในปี ค.ศ.1984 บริการที่ยกเลิกการผูกขาดในอันดับต่อมาคือ โทรศัพท์พื้นฐาน เนื่องจากผู้ให้บริการรายเดิมหมดอายุสัมปทานการผูกขาดใน ค.ศ.1995 จึงเป็นโอกาสที่รัฐจะให้เอกชนเข้ามาให้บริการ และปี2000 เพิ่มจำนวนผู้ให้บริการ เนื่องจากรัฐต้องการให้มีการแข่งขัน

บริการที่ยกเลิกการผูกขาดเป็นอันดับสุดท้ายในรูปแบบที่2 คือ โทรศัพท์ทางไกลระหว่างประเทศ ส่องงยกยกเลิกการผูกขาดบริการนี้เป็นอันดับสุดท้าย เนื่องจากเป็นบริการที่ทำรายได้ได้ดีและต้องนำรายได้ส่วนหนึ่งมาอุดหนุนค่าบริการโทรศัพท์พื้นฐานที่เรียกเก็บจากลูกค้าต่ำกว่าต้นทุน ต่อมารัฐบาลได้ตัดสินใจเปิดเสรีบริการนี้เนื่องจากประเทศต่างๆในโลกได้เปิดเสรีแล้วตามข้อตกลงของ WTO รวมทั้งญี่ปุ่นก็จะเปิดเสรีในทุกบริการ และประเทศคู่แข่งในภูมิภาค เช่นสิงคโปร์ ซึ่งเป็นคู่แข่งของฮ่องกง ทั้งทางเศรษฐกิจและศักยภาพด้านโทรคมนาคม จะยกเลิกการผูกขาดด้านโทรศัพท์ทางไกลระหว่างประเทศในปี ค.ศ.2000 (เดิมSingapore Telecom ได้สิทธิถึงปี2007) ดังนั้นฮ่องกงจึงเลื่อนกำหนดเป็น1มกราคม ค.ศ.1999 โดยเปิดเสรีการบริการแบบ International Simple Resale (ISR) และเดือนมกราคม ค.ศ. 2000 จึงเปิดให้แข่งขันใน International Gatewayได้ อีกทั้งจากประสบการณ์ในการเปิดแข่งขันด้านโทรคมนาคมในฮ่องกงเองนั้น ได้มีผลดีเกิดขึ้นมากคือราคาลดลง คุณภาพดีขึ้น มีนวัตกรรมเกิดขึ้นมากมาย และมีการเสนอบริการที่หลากหลายขึ้น เหตุผลสุดท้ายคือการแข่งขันให้บริการโทรคมนาคมทุกประเภท เป็นการเปิดโอกาสให้ภาคเอกชนช่วยกันทำให้อุต

ประสงค์ที่จะให้ฮ่องกง มีบทบาทและเป็นผู้นำในยุคของข้อมูลข่าวสารเป็นจริงได้ (Government of the special administrative region of Hong Kong, 1998: 2-3)

ตารางที่ 11 : รูปแบบบริการ

รูปแบบที่ 1 (ญี่ปุ่น และเกาหลีใต้)		รูปแบบที่ 2 (ฮ่องกง)	
บริการ(เรียงตามเวลา)	เหตุผล	บริการ	เหตุผล
1. โทรศัพท์ทางไกลระหว่างประเทศ	เกาหลีใต้เปิดเพราะ 1. ถูกกดดัน(1991) 2. ข้อตกลงWTO(1999) ญี่ปุ่นเปิดเพราะ 1. ผลจากการปฏิรูปโทรคมนาคม (1989) 2. ข้อตกลงWTO(1999)	1. โทรศัพท์เซลลูลาร์	รัฐต้องการเพิ่มผู้ให้บริการ
2. โทรศัพท์เซลลูลาร์	ญี่ปุ่นเปิดเพราะผลจากการปฏิรูปโทรคมนาคม เกาหลีใต้เปิดเพราะถูกกดดัน	2. โทรศัพท์พื้นฐาน	(1995)หมดระยะเวลาสัมปทาน (2000)รัฐต้องการให้แข่งขันเพิ่มขึ้น
3. โทรศัพท์พื้นฐาน	ญี่ปุ่นและเกาหลีใต้ปฏิบัติตามข้อตกลงของWTO	3. โทรศัพท์ทางไกลระหว่างประเทศ	เลื่อนกำหนดเร็วขึ้นตามข้อตกลงของรัฐ

ที่มา : จากการรวบรวม

5.1.2 รูปแบบองค์กร (ดังตารางที่ 12)

จากข้อมูลของทั้ง 3 ประเทศ รูปแบบองค์กรก็จะมีแตกต่างกันไป โดยที่ในญี่ปุ่นและเกาหลีใต้จะมีทั้งสิ่งที่เหมือนกันและแตกต่างกัน ดังนี้

รูปแบบองค์กรที่เหมือนกันคือ เดิมภาคโทรคมนาคมของทั้งญี่ปุ่นและเกาหลีใต้ จะอยู่ภายใต้การควบคุมของรัฐ ในระยะต่อมาจึงตั้งเป็นบริษัทขึ้นมาเพื่อผูกขาดการให้บริการหลัก ซึ่งบริษัทก็ยังคงเป็นของรัฐ (NTTของญี่ปุ่น และ Korea Telecom ของเกาหลีใต้) เนื่องจากเกาหลีใต้มีนโยบายกระจายอำนาจจากศูนย์กลาง(decentralization) เมื่อมีการแปรรูป รัฐจึงค่อยๆลดสัดส่วนการถือหุ้นลง และยังคงห้ามต่างชาติถือหุ้นในบริการโทรคมนาคมหลักของประเทศ (NTTและKDDใน

ญี่ปุ่น และ Korea Telecom ในเกาหลีใต้) ในช่วงแรกของการแปรรูป แต่สามารถถือหุ้นในบริษัทอื่นได้ รัฐตัดสินใจแปรรูปเนื่องจากความไม่คล่องตัวในการบริการทางการเงินทำให้ไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร และรัฐบาลญี่ปุ่นประสบปัญหาการขาดดุลงบประมาณจึงตัดสินใจทำให้กิจการของรัฐเป็นของเอกชน ในช่วงต่อมาจึงอนุญาตให้ต่างชาติถือหุ้นในบริการหลักได้ (ปัจจุบันรัฐยังคงเป็นผู้ถือหุ้นใหญ่ใน NTT) และผู้ให้บริการรายใหม่ที่ได้รับอนุญาตจะเป็นบริษัทเอกชน โดยในปัจจุบันหน่วยงานที่ทำหน้าที่กำกับดูแลกิจการโทรคมนาคม คือ กระทรวงด้านโทรคมนาคม (Ministry of Posts and Telecommunications ในญี่ปุ่น และ Ministry of Information and Communications ในเกาหลีใต้)

สิ่งที่แตกต่างกัน คือ เมื่อรัฐก่อตั้งบริษัทที่ให้บริการแทนรัฐ ญี่ปุ่นก่อตั้ง NTT เพื่อให้บริการโทรคมนาคมในประเทศ (ทั้งบริการโทรศัพท์พื้นฐาน และ บริการโทรศัพท์เซลลูลาร์) และก่อตั้งบริษัทเอกชนอีก 1 แห่ง (KDD) เพื่อให้บริการโทรคมนาคมต่างประเทศ (โทรศัพท์ทางไกลระหว่างประเทศ) แต่เกาหลีใต้ก่อตั้ง Korea Telecom เพื่อให้บริการพื้นฐานทางเสียง (โทรศัพท์พื้นฐาน และ โทรศัพท์ทางไกลระหว่างประเทศ) และต่อมาจึงตั้ง KMT เพื่อให้เริ่มบริการโทรศัพท์เซลลูลาร์ในเกาหลีใต้ (KT มีหุ้นใน KMT)

อีกทั้งญี่ปุ่นได้ปรับโครงสร้างโดยการแยกบริการออกมาตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ทั้งในและต่างประเทศ จึงหาทางออกด้วยการแยกบริการโทรศัพท์เซลลูลาร์ออกมาก่อนใน ค.ศ. 1992 เป็น NTT DoCoMo เนื่องจากเป็นนโยบายต่อเนื่องของรัฐที่ต้องการสนับสนุนการแข่งขันในภาคโทรคมนาคม (APT Yearbook 1998: 190) และ ค.ศ. 1999 จึงแยก NTT เป็นอีก 3 บริษัท อยู่ในรูป NTT Holding Company คือ NTT East (ให้บริการโทรศัพท์พื้นฐานภาคตะวันออก) NTT West (ให้บริการโทรศัพท์พื้นฐานภาคตะวันตก) และ NTT Communications (ให้บริการโทรศัพท์ทางไกลทั้งในประเทศ และระหว่างประเทศ) เนื่องจาก MPT แนะนำว่า NTT ควรแยกเป็นกลุ่มเล็กๆ เพราะบริการโทรคมนาคมในญี่ปุ่นประสบปัญหาค่าบริการที่สูงมาก อีกทั้ง NTT ยังคงยึดหลักการบริหารงานแบบราชการ NTT ยังดำเนินธุรกิจโดยเอื้อประโยชน์ให้ตนเป็นหลักและเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาญี่ปุ่นได้แบ่งพื้นที่เป็น 9 เขตทั่วประเทศ เพื่อให้มีการกระจายการบริการอย่างทั่วถึง ในปี ค.ศ. 1993 แล้วจึงแบ่ง NTT DoCoMo เป็น 9 บริษัท เช่น NTT Kansai Mobile Communications Network หรือ NTT Shikoku Mobile Communications Network ฯลฯ และให้ใบอนุญาตตามเขตพื้นที่ เช่น ในบริการโทรศัพท์เซลลูลาร์ TU-KA Cellular Kansai , Kansai Digital Phone ฯลฯ และ Kyushu Telecommunication Network ให้บริการโทรศัพท์พื้นฐานในเขต Kyushu หรือ Tokyo Telecommunication Network ให้

บริการโทรศัพท์พื้นฐานในเขตKantoreวมทั้งTokyo และพื้นที่ทางตะวันออกของ Fuji-River นอกจากนี้บริษัทโทรคมนาคมในญี่ปุ่นจะมีการรวมตัวกัน(Merger) เพื่อให้สามารถแข่งขันได้ เช่น กรณีการรวมตัวของ DDI KDD และ IDO เป็น KDDI Corporation

ส่วนฮ่องกง ผู้ให้บริการผูกขาดรายเดิมเป็นของเอกชน ทั้งในบริการโทรศัพท์พื้นฐาน (Hong Hong Telephone Company) โทรศัพท์เซลลูลาร์(Communication Service Ltd:CSL) และโทรศัพท์ทางไกลระหว่างประเทศ (Hong Kong Telecom International) แล้วจึงรวมกันเป็น Holding Company คือ Hong Kong Telecomโดยมีผู้ถือหุ้นหลักคือ Cable&Wireless(จากอังกฤษ) และผู้ให้บริการรายใหม่ก็เป็นเอกชนทั้งหมดทั้งจากในประเทศและต่างประเทศ เนื่องจากฮ่องกงไม่มีมาตรการจำกัดการลงทุนของชาวต่างชาติ ส่วนหน้าที่การกำกับดูแลกิจการโทรคมนาคมเป็นขององค์กรกำกับดูแลอิสระ คือ Office of the Telecommunications Authority(OFTA) ซึ่งก่อตั้งในปีค.ศ.1993 เนื่องจากเห็นประสบการณ์จากต่างชาติ รัฐจึงตระหนักถึงความสำคัญขององค์กรกำกับดูแลอิสระ

ทั้ง 3 ประเทศเมื่อยกเลิกการผูกขาดจึงให้เอกชนทั้งในประเทศและต่างประเทศเข้ามาทำการแข่งขันได้

โดยที่ในบริการโทรศัพท์ทางไกลระหว่างประเทศ ญี่ปุ่นให้เอกชนเป็นผู้ให้บริการรายใหม่ทั้ง 2 ราย และมีผู้ถือหุ้นเป็นทั้งผู้ถือหุ้นญี่ปุ่นและผู้ถือหุ้นต่างชาติ คือ IDC มีผู้ถือหุ้นหลักๆของญี่ปุ่น คือ C. Itoh &Co.Ltd และToyota Motor Corp ซึ่งถือเป็นการลงทุนแบบหลากหลาย ส่วนผู้ถือหุ้นหลักต่างชาติคือ Cable & Wireless และ Pacific Telisis International ทางด้าน ITJ ผู้ถือหุ้นหลักประกอบด้วย บริษัทยักษ์ใหญ่ของประเทศ เช่น Mitsubishi , Mitsui , Sumitomo มีผู้ถือหุ้นต่างชาติ เช่น British Telecom จากอังกฤษ และ France Cable et radio และเมื่อเปิดเสรีในปี ค.ศ.1998 จึงมีเอกชนทั้งในประเทศและต่างประเทศเข้ามาให้บริการจำนวนมาก เกาหลีใต้นั้นมีผู้ให้บริการรายใหม่(DACOM)ซึ่งผู้ผูกขาดรายเดิมคือ Korea Telecom ถือหุ้นอยู่ จนในระยะต่อมาจึงขายหุ้นออกไปทั้งหมด และค.ศ.1998 จึงมีเอกชนเข้ามาให้บริการรายใหม่ถึง 30 ราย และฮ่องกงที่มีผู้ให้บริการรายใหม่เพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมากตั้งแต่ ค.ศ.1999เป็นทั้งเอกชนในประเทศและจากต่างประเทศ

ในบริการโทรศัพท์เซลลูลาร์ ทั้งญี่ปุ่นและเกาหลีใต้มีเอกชนเป็นผู้ให้บริการรายใหม่ โดยในญี่ปุ่น เช่น TU-KA Cellular มีผู้ถือหุ้นในประเทศคือ DDI และ Nissan Motor ฯลฯ ต่างชาติคือ BT Holding GTE Corp. ฯลฯ และ Digital Phone ผู้ถือหุ้นต่างชาติคือ Air Touch และ C&W ในเกาหลีใต้ เช่น Shinsegi ผู้ถือหุ้นต่างชาติ คือ Air Touch และ SBC ส่วนฮ่องกง ผู้ให้บริการโทรศัพท์เซลลูลาร์ทั้งรายใหม่และรายเดิมดำเนินการโดยเอกชน ซึ่งมีผู้ถือหุ้นต่างชาติอยู่ด้วย เช่น Pacific Link มีผู้ถือหุ้นต่างชาติคือ Vodafone(UK) และ Hongkong Telecom มีผู้ถือหุ้นต่างชาติคือ Cable&Wireless(UK) ในบริการโทรศัพท์พื้นฐาน ทั้งญี่ปุ่น เกาหลีใต้ และฮ่องกง มีเอกชนเป็นผู้ให้บริการรายใหม่เช่นเดียวกัน

ตารางที่ 12 : รูปแบบองค์กร

ญี่ปุ่น		เกาหลีใต้		ฮ่องกง	
กิจกรรม	เหตุผล	กิจกรรม	เหตุผล	กิจกรรม	เหตุผล
<p>เดิมอยู่ภายใต้การควบคุมของรัฐ</p> <ul style="list-style-type: none"> -ก่อตั้งบริษัทผูกขาดบริการหลักโดยรัฐ ยังเป็นเจ้าของ -แปรรูปNTTโดยรัฐลดสัดส่วนการถือหุ้นลง พร้อมทั้งแก้กฎหมาย -ห้ามต่างชาติถือหุ้นในบริการหลักในช่วงแรก -ต่อมาจึงหาพันธมิตรต่างชาติ 	<ul style="list-style-type: none"> -ความไม่คล่องตัวในการบริหารงานทำให้ไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร และรัฐบาลญี่ปุ่นประสบปัญหาการขาดดุลงบประมาณ 	<p>เดิมอยู่ภายใต้การควบคุมของรัฐ</p> <ul style="list-style-type: none"> -ก่อตั้งบริษัทผูกขาดบริการหลักโดยรัฐยังเป็นเจ้าของ -แปรรูปKTโดยรัฐลดสัดส่วนการถือหุ้นลง -ห้ามต่างชาติถือหุ้นในบริการหลักในช่วงแรก -ต่อมาจึงหาพันธมิตรต่างชาติ 	<ul style="list-style-type: none"> -เนื่องจากเกาหลีใต้มีนโยบายกระจายอำนาจจากศูนย์กลาง (decentralization) 	<p>บริการโทรคมนาคมเดิมเป็นของเอกชนทั้ง 3 บริการ</p> <ul style="list-style-type: none"> -ต่อมาทั้ง 3 บริษัทรวมกันเป็น 1 บริษัท(holding company) โดยผู้ถือหุ้นหลักเป็นชาวต่างชาติ 	<ul style="list-style-type: none"> -ฮ่องกงไม่มีมาตรการจำกัดการลงทุนของชาวต่างชาติ
<ul style="list-style-type: none"> -รัฐทำหน้าที่กำกับดูแล 		<ul style="list-style-type: none"> -รัฐทำหน้าที่กำกับดูแล 		<ul style="list-style-type: none"> -มีหน่วยงานอิสระกำกับดูแล 	<ul style="list-style-type: none"> -รัฐจัดตั้งเนื่องจากประสบการณ์จากต่างชาติ
<ul style="list-style-type: none"> -ตั้ง NTT เพื่อให้บริการโทรคมนาคมในประเทศ -ตั้ง KDD เพื่อให้บริการโทรคมนาคมต่างประเทศ -NTT แยกบริการออกมา -แบ่งพท. เป็น 9 เขตทั่วประเทศ และให้ใบอนุญาตตามเขต -บริษัทโทรคมนาคมรวมตัวกัน 	<ul style="list-style-type: none"> -นโยบายต่อเนื่องของรัฐที่ต้องการสนับสนุนการแข่งขันในภาคโทรคมนาคม -เพื่อให้มีการกระจายการบริการอย่างทั่วถึง -เพื่อให้สามารถแข่งขันได้ 	<ul style="list-style-type: none"> -ตั้ง KT เพื่อให้บริการโทรคมนาคมพื้นฐานทางเสียง -ตั้ง KMT เพื่อให้บริการโทรศัพท์เซลล์ลูลาร์ 			

ที่มา : จากการรวบรวม

5.1.3 รูปแบบโครงสร้างตลาด (ดังภาพที่ 6)

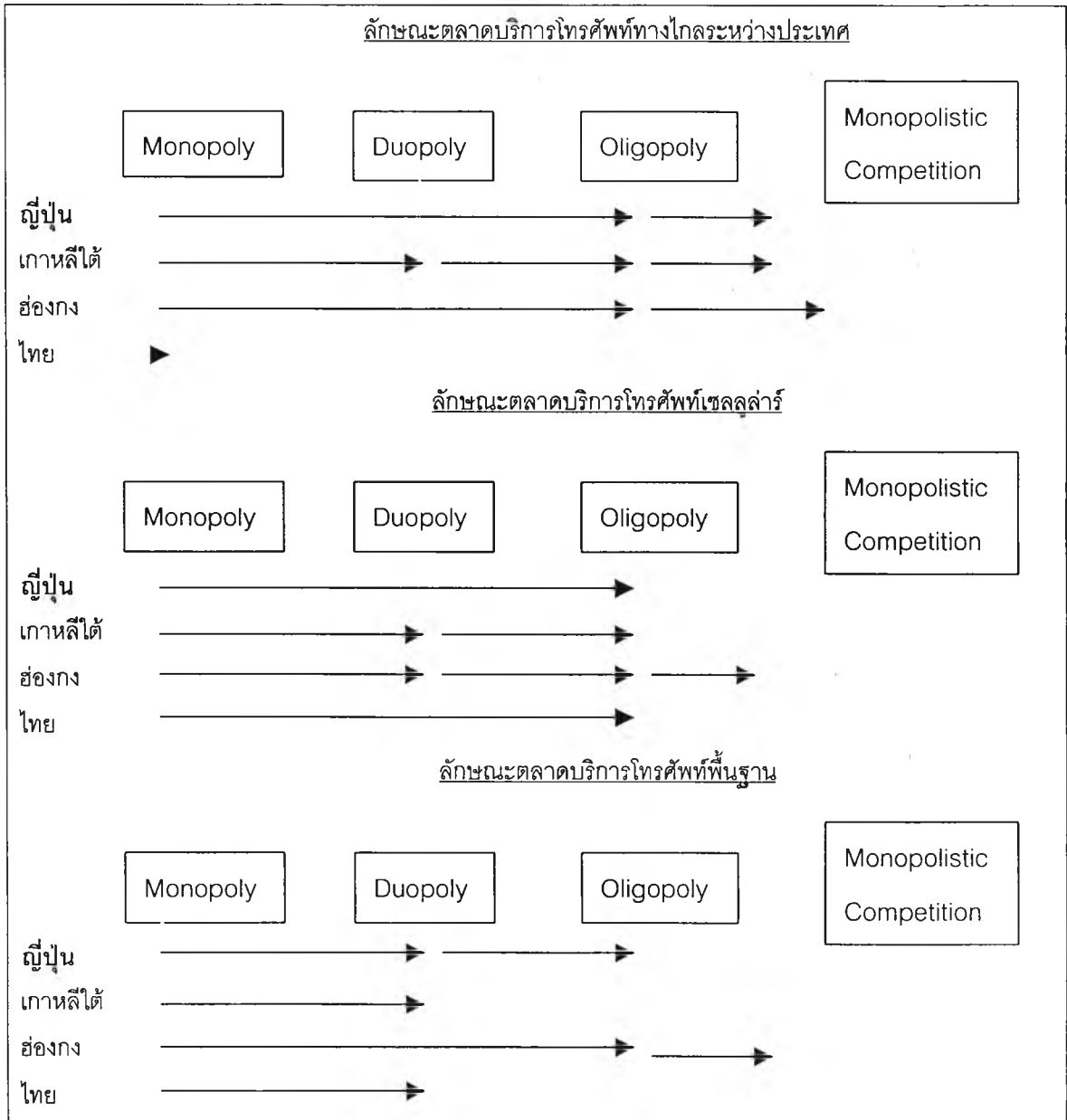
รูปแบบการเปลี่ยนแปลงลักษณะตลาดจากการผูกขาดไปสู่การแข่งขัน มีความแตกต่างกันในแต่ละประเทศ และในประเทศหนึ่งๆ การเปลี่ยนแปลงในแต่ละบริการก็มีความแตกต่างกัน โดยการพิจารณาจะแบ่งตามประเภทการบริการ คือ บริการโทรศัพท์ทางไกลระหว่างประเทศ โทรศัพท์เซลลูลาร์ และ โทรศัพท์พื้นฐาน ดังนี้

ลักษณะตลาดของบริการโทรศัพท์ทางไกลระหว่างประเทศ ในญี่ปุ่นและเกาหลีใต้มีลักษณะที่คล้ายกัน คือ ยังไม่เป็นลักษณะของตลาดผู้ขายมากมาย แม้ว่าจะมีผู้ให้บริการหลายรายแล้ว และมีการแข่งขันด้านราคา แต่ยังคงมีอุปสรรคในการเข้ามาแข่งขันอยู่ และฮ่องกงนั้นมีความใกล้เคียงกับตลาดผู้ขายมากมายมากกว่า 2 ประเทศแรก เนื่องจากอุปสรรคนี้น้อยมากแล้ว จึงมีผู้ให้บริการมากกว่า 100 ราย และทำให้ระดับราคาต่ำลงมาก ส่วนไทยนั้นยังคงเป็นตลาดผูกขาดอยู่ โดยการสื่อสารแห่งประเทศไทย

ลักษณะตลาดของบริการโทรศัพท์เซลลูลาร์ ในญี่ปุ่น เกาหลีใต้ และไทยยังคงเป็นตลาดผู้ขายน้อยราย (Oligopoly) เนื่องจากมีผู้ให้บริการเพียง 3-4 ราย เท่านั้น มีการแข่งขันกันด้านราคาและพัฒนาปรับปรุงสินค้าของตน และยังคงมีอุปสรรคในการเข้าตลาดจากการให้ใบอนุญาตของรัฐอยู่ ส่วนฮ่องกงนั้น ใกล้เคียงกับตลาดผู้ขายมากมายมากกว่าประเทศอื่นเนื่องจาก มีผู้ให้บริการจำนวนมากถึง 10 ราย มีการแข่งขันกันด้านราคา แต่ยังคงมีอุปสรรคจากการให้ใบอนุญาตของรัฐเช่นเดียวกัน

ลักษณะตลาดของบริการโทรศัพท์พื้นฐาน ในเกาหลีใต้และไทย มีลักษณะของตลาด Duopoly คือ มีผู้ให้บริการเพียง 2 ราย (ในแต่ละพื้นที่บริการ) ญี่ปุ่นเป็นตลาดผู้ขายน้อยราย (Oligopoly) เนื่องจากมีผู้ให้บริการประมาณ 3 ราย (ในแต่ละพื้นที่บริการ) ส่วนฮ่องกงใกล้เคียงกับตลาดผู้ขายมากมายมากกว่าประเทศอื่น เนื่องจากมีผู้ให้บริการจำนวนมากถึง 9 ราย แต่ทั้ง 4 ประเทศ ก็ยังคงมีอุปสรรคในการเข้าตลาดจากการให้ใบอนุญาตของรัฐเช่นเดียวกัน แต่มีระดับความเข้มงวดที่แตกต่างกัน โดยฮ่องกงมีอุปสรรคในการเข้าตลาดน้อยที่สุด และในการแข่งขันด้านราคาไม่เป็นที่นิยมในบริการชนิดนี้ และมีแนวโน้มที่ราคาจะเพิ่มขึ้น เนื่องจากเป็นบริการที่มีการลงทุนสูง

ภาพที่ 6 : แผนผังการเปลี่ยนแปลงลักษณะของตลาด

ที่มา : จากการรวบรวม

5.2 ผลกระทบของการเปิดให้มีการแข่งขัน

ผลกระทบของการเปิดให้มีการแข่งขัน สามารถแบ่งได้เป็น 3 ด้าน คือผลกระทบต่อผู้ประกอบการ ผลกระทบต่อผู้บริโภค และผลกระทบต่อประเทศ

5.2.1 ผลกระทบต่อผู้ประกอบการ (ดังตารางที่13)

ทั้งนี้จะพิจารณาเฉพาะผลประกอบการของผู้ผูกขาดรายเดิม (Incumbent) เนื่องจากเป็นผู้ถูกกระทบจากนโยบายยกเลิกการผูกขาด โดยที่ ญี่ปุ่น มี NTT ผู้ผูกขาดบริการโทรศัพท์พื้นฐาน มีคู่แข่งครั้งแรกในปี 1998 แต่รายรับของ NTT ก็ยังคงเพิ่มขึ้น จาก 8,822 พันล้านเยนในปี 1997 เพิ่มขึ้นเป็น 9,730 พันล้านเยนในปี 1999 ส่วนบริการโทรศัพท์เซลลูลาร์ NTTDoCoMo ผู้ผูกขาดรายเดิมของญี่ปุ่น ยังคงมีรายรับรวมเพิ่มขึ้นโดยตลอด โดยมีรายรับรวมจากบริการโทรศัพท์เซลลูลาร์เพิ่มขึ้นจาก 550,700 ล้านเยนในปี 1995 เป็น 2,447,730 ล้านเยนในปี 2000 อย่างไรก็ตาม หลังจากญี่ปุ่นเปิดแข่งขันบริการโทรศัพท์ทางไกลระหว่างประเทศแบบ ISR ในปี 1998 KDD มีรายรับรวมลดลงเล็กน้อยในปี 1998 และกลับเพิ่มขึ้นอีกครั้งในปี 1999 แม้ว่ารายรับจากด้านบริการระหว่างประเทศจะลดลง แต่รายรับจากโทรคมนาคมในประเทศเพิ่มขึ้น จึงทำให้รายรับโทรคมนาคมรวมในปี 2000 ของ KDD เพิ่มขึ้นเป็น 381,468 ล้านเยน จาก 317,420 ในปี 1999 ในส่วนของกำไรของ KDD ปี 1999 ยังคงลดลงต่อเนื่องจากปี 1996 และรายจ่ายก็เพิ่มขึ้นเนื่องจากการสร้างเครือข่ายเคเบิล ทำให้ปี 2000 มีกำไรเพิ่มขึ้นจากการขายผลผลิตนี้ (KDD Annual Report, 2000: 1,8)

ในเกาหลีใต้ KT มีคู่แข่งบริการโทรศัพท์พื้นฐานครั้งแรกในปี 1999 แต่รายรับของ KT ก็ยังคงเพิ่มขึ้น จาก 4,457.9 พันล้านวอนในปี 1998 เพิ่มขึ้นเป็น 5,416.2 พันล้านวอนในปี 1999 เช่นเดียวกับ SK Telecom ซึ่งบริการโทรศัพท์เซลลูลาร์ แม้ว่าจะมีคู่แข่งถึง 4 รายในปี 1997 แต่รายรับรวมก็ยังคงเพิ่มขึ้น จากปี 1997 มีรายรับ 2,780.7 พันล้านวอน เพิ่มขึ้นเป็น 3,946 พันล้านวอนในปี 1999 เนื่องจากมีผู้ใช้บริการเพิ่มขึ้นจำนวนมาก โดยปี 1997 SK Telecom มีผู้ใช้บริการ 4,570,000 เลขหมายเพิ่มขึ้นเป็น 10,110,000 เลขหมายในปี 1999 ยิ่งไปกว่านั้น เมื่อ KT มีคู่แข่งบริการโทรศัพท์ทางไกลระหว่างประเทศรายแรกตั้งแต่ปลายปี 1991 แต่รายรับในบริการทางไกลระหว่างประเทศก็ยังคงเพิ่มขึ้นเป็น 1,152 พันล้านวอนในปี 1997 จาก 780 พันล้านวอนในปี 1995 แต่หลังจากมีคู่แข่งรายที่ 2 ในปลายปี 1997 รายรับจึงลดลงเหลือ 742.85 พันล้านวอนในปี 1998 เนื่องจากเมื่อมีคู่แข่งรายแรกไม่เกิดการแข่งขันทันที มีการตั้งราคาต่ำกว่า KT เพียงเล็กน้อย แต่เมื่อ ONSE เข้ามาการแข่งขันจึงเข้มข้นขึ้น

มีการตั้งราคาต่ำกว่า KT จนสามารถแย่งส่วนแบ่งตลาดมาได้ถึง 11.1%ภายใน 1 ปี ขณะที่ DACOM แย่งส่วนแบ่งตลาดได้เพียง 19.3% ในเวลา 7 ปี นอกจากนี้ปี 1998 มีผู้ให้บริการแบบ resale และ call back หลายราย ตั้งราคาต่ำกว่าผู้ให้บริการเดิมทั้ง 3 ราย ดังนั้นรายรับของ KT จึงลดลงในปี 1998

ส่วนในฮ่องกง HKT มีคู่แข่งในบริการโทรศัพท์พื้นฐานทั้งหมด 3 รายในปีค.ศ. 1995 แต่รายได้ของ HKT ก็ยังคงเพิ่มขึ้นโดยตลอด จาก 2,890.9 ล้านเหรียญฮ่องกงในปี 1993 เพิ่มเป็น 4,569.7 ล้านเหรียญฮ่องกงในปี 1997 เช่นเดียวกับทั้ง ญี่ปุ่นและเกาหลีใต้ ที่ยังคงมีรายรับที่เพิ่มขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากบริการชนิดนี้ต้องมีการลงทุนที่สูง จึงกระจายโครงข่ายได้ยาก และค่อนข้างจะมีลักษณะของการผูกขาดโดยธรรมชาติ รวมทั้งผู้ผูกขาดรายเดิมได้กระจายขอบข่ายไว้กว้างแล้ว ยากแก่การที่คู่แข่งจะแย่งส่วนแบ่งตลาดได้ ผู้ผูกขาดรายเดิมจึงไม่ได้รับผลกระทบอย่างไรก็ตามบริการโทรศัพท์เซลลูลาร์ใน 3 ปีหลังนี้ (1998-2000) HKT มีรายรับที่ลดลงจาก 5,996 ล้านเหรียญฮ่องกง เป็น 4,942 ล้านเหรียญฮ่องกง รวมถึงบริการโทรศัพท์ทางไกลระหว่างประเทศ ยังคงมีรายได้เพิ่มขึ้นในช่วงแรก แม้จะมีคู่แข่งให้บริการ Callback ในปี 1992 จาก 11,083.6 ล้านเหรียญฮ่องกง เพิ่มเป็น 17,395.2 ล้านเหรียญฮ่องกงในปี 1997 แต่หลังจากเปิดเสรี ISR และ International Gateway ในปี 1999 และ 2000 ตามลำดับ ทำให้รายรับจากบริการโทรศัพท์ทางไกลระหว่างประเทศลดลง จากปี 1998 มีรายรับ 18,910 ล้านเหรียญฮ่องกง ลดเหลือ 15,564 ล้านเหรียญฮ่องกง ในปี 1999 และ 11,089 ล้าน เหรียญฮ่องกง ในปี 2000 โดยในปี 1999 HKT เสียส่วนแบ่งตลาดไป 10.54%

สิ่งที่น่าสังเกตคือ บริษัทผู้ผูกขาดรายเดิมที่แปรรูปจากรัฐวิสาหกิจ มักมีผลประกอบการดีขึ้น ด้วยเหตุผลต่างๆ ดังนี้ (สุเมธ วงศ์พานิชเลิศ, 2542: 14)

- มีโครงสร้างพื้นฐานและโครงข่ายที่ใหญ่ และครอบคลุมพื้นที่มากที่สุด
- มีฐานลูกค้าจำนวนมาก
- มีชื่อเป็นที่รู้จักของประชาชนมานาน
- มีความคล่องตัวในการบริหารจัดการได้เต็มที่
- สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนในการขยายและยกระดับคุณภาพบริการอย่างเพียงพอ
- ไม่มีอุปสรรคในการจัดหาเทคโนโลยี

ส่วนในประเทศไทยหลังจาก ทศท. มีคู่แข่งในบริการโทรศัพท์เซลลูลาร์ในปี 1990 และโทรศัพท์พื้นฐานในปี 1992 ทั้งด้านรายได้รวมและกำไรสุทธิของ ทศท. ก็ยังคงเพิ่มขึ้นโดยตลอด จากปี

1989 มีรายได้ 13,596.196 ล้านบาท เพิ่มเป็น 47,177.631ล้านบาท ในปี1997 และกสท. หลังจากมีคู่แข่งให้บริการโทรศัพท์เซลลูลาร์ในปี1990 รายได้รวมก็ยังคงเพิ่มขึ้นโดยตลอดเช่นเดียวกัน แม้ว่าทั้ง 2 หน่วยงานจะมีผู้ใช้บริการโทรศัพท์เซลลูลาร์ลดลงก็ตาม

ตารางที่13 : การเปลี่ยนแปลงผลประกอบการของผู้ผูกขาดรายเดิม

หน่วย : อัตราการเติบโตเฉลี่ยต่อปี หลังมีการแข่งขัน

ประเทศ	บริการ	รายได้	ค่าใช้จ่าย	กำไร
ญี่ปุ่น	พื้นฐาน(NTT)	4.84	5.57	- 1.32
	เซลลูลาร์(NTTDoCoMo)	41.13	38.10	68.54
	ระหว่างประเทศ(KDD)	28.77	30.51	- 8.12
เกาหลีใต้	พื้นฐาน (KT)	21.49	15.79	9.53
	ระหว่างประเทศ(KT)	2.77		
	เซลลูลาร์(SKT)	10.91	8.58	67.47
ฮ่องกง	พื้นฐาน(HKT)	11.61	4.21	2.65
	เซลลูลาร์(HKT)	- 9.02		
	ระหว่างประเทศ(HKT)	- 23.22		
ไทย	ทศท.(พื้นฐานและเซลลูลาร์)	12.04	17.20	11.47
	กสท. (เซลลูลาร์และทางไกลระหว่างประเทศ)	12.51	13.66	11.03

ที่มา : จากข้อมูลรายบริษัท (NTT , NTT DoCoMo, KDD , KT , SKT , HKT , ทศท. , กสท.)

5.2.2 ผลกระทบต่อผู้บริโภค (ดังตารางที่14)

ผลกระทบต่อผู้บริโภคจะแบ่งเป็น คุณภาพการบริการ และราคาค่าบริการ

- คุณภาพการบริการ (Quality of service) มีหลายปัจจัยที่กำหนดดังนี้
- ผู้ยื่นขอโทรศัพท์คงค้าง (waiting list) ทั้ง 3 ประเทศไม่มีปัญหา ผู้ยื่นขอโทรศัพท์คงค้าง โดยญี่ปุ่นไม่มี ผู้ยื่นขอโทรศัพท์คงค้าง ตั้งแต่ปี1990 เกาหลีใต้ ไม่มีผู้ยื่นขอโทรศัพท์คงค้าง ตั้งแต่ปี 1992 และฮ่องกงไม่มีผู้ยื่นขอโทรศัพท์คงค้าง ตั้งแต่ปี1995 ส่วนประเทศไทยก่อนมีผู้ให้บริการ

เท็ม(TA และ TT&T) มีผู้ยื่นขอโทรศัพท์คงค้าง เพิ่มขึ้นมาตลอด โดย ปี1991 มีจำนวน1,299,439 เลขหมาย จนกระทั่งปี1994 ผู้ยื่นขอโทรศัพท์คงค้างจึงลดลงเป็นครั้งแรก และลดลงเรื่อยๆ ปี 1998 จึงมีผู้ยื่นขอโทรศัพท์คงค้างเหลือ 556305 เลขหมาย และส่วนใหญ่เป็นส่วนภูมิภาค

- เหตุเสียต่อ 100 คู่สายต่อปี ในปี1992 ประเทศที่มีเหตุเสียน้อยที่สุด คือ ญี่ปุ่น มีเหตุเสียเพียง 2.5% เกาหลีใต้มีเหตุเสีย 12.5% และฮ่องกงมีเหตุเสีย 21.6% และเมื่อญี่ปุ่นเริ่มมีคู่แข่งในปี 1998 มีเหตุเสียลดลงเหลือ1.7% ซึ่งเป็นอัตราที่ต่ำมาก ขณะที่เกาหลีใต้ก่อนการแข่งขัน 1 ปีคือปี 1998 มีเหตุเสียเพิ่มเป็น 15% ประเทศไทยก่อนมีผู้ให้บริการเพิ่ม มีเหตุเสียถึง 65%ในปี1991 แล้วจึงลดลงเรื่อยๆ ปี 1998 เหลือเหตุเสียเพียง 26.4 %
 - โทรศัพท์พื้นฐานเป็นระบบดิจิตอล (Digital exchange) ฮ่องกงเป็นระบบดิจิตอลทั้งหมด ตั้งแต่ ก่อนการแข่งขัน 2 ปี คือ ปี1993 ส่วนญี่ปุ่นเป็นระบบดิจิตอลทั้งหมดในปี1997 ส่วนไทย ปี1991 เป็นระบบดิจิตอลทั้งหมด 70.9% ได้เพิ่มเป็น 89.4%ในปี1996
 - โทรศัพท์เซลลูลาร์เป็นระบบดิจิตอล ในปี 1998 ฮ่องกงเป็นระบบดิจิตอลทั้ง 100% ญี่ปุ่น 99.2% เกาหลีใต้ 96% ส่วนไทยมีเพียง 36.1%
 - ปริมาณการลงทุนของผู้ประกอบการ(Telecommunication Investment) ทั้ง 3 ประเทศมี ปริมาณการลงทุนเพิ่มขึ้นโดยตลอด และเมื่อเทียบกับปริมาณการลงทุนของทั้งประเทศ ในปี1998 เกาหลีใต้มีอัตราการลงทุนภาคโทรคมนาคมทั้งหมดคิดเป็น 5.2% ฮ่องกง 3.1% และญี่ปุ่น 3% ส่วนไทยมีอัตราการลงทุนภาคโทรคมนาคมเพียง 1.2% เพิ่มจาก 0.8%ในปี1992
 - อัตราการเรียกสำเร็จสำหรับโทรศัพท์ทางไกลระหว่างประเทศ (Answer Seizure Ratios) ในช่วง 7 ปี(1990 ถึง 1996) ญี่ปุ่นมีอัตราค่อนข้างคงที่คือประมาณ 67-69% ส่วนเกาหลีใต้เพิ่มจาก 50.6%ในปี1990 เป็น 62.4% ในปี1996
- ราคาค่าบริการ

สำหรับโทรศัพท์พื้นฐาน ทั้ง 3 ประเทศรวมทั้งไทยจะไม่เปลี่ยนแปลงมากนัก และบาง ส่วนจะมีอัตราที่เพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นแนวโน้มโดยปกติทั่วไป เนื่องจากเป็นบริการที่ลงทุนสูงผู้ประกอบการ มักไม่ลดราคาในบริการชนิดนี้ ส่วนโทรศัพท์เซลลูลาร์ ทุกประเทศมีแนวโน้มของราคาที่ลดลง ทั้งค่า บริการและตัวเครื่อง พร้อมทั้งมีรายการส่งเสริมการขายที่หลากหลายให้เลือก เช่นเดียวกับโทรศัพท์ ทางไกลระหว่างประเทศ ที่มีแนวโน้มของค่าบริการลดลง เนื่องจากเป็นบริการที่มีการลงทุนไม่สูงนัก

และมีผู้เข้าแข่งขันจำนวนมากจึงต้องลดราคาลง ซึ่งมักเป็นความต้องการของรัฐที่จะให้มีการแข่งขันในบริการนี้เพื่อให้ค่าบริการถูกลง (สุเมธ วงศ์พานิชเลิศ, สัมภาษณ์, 19 เมษายน 2544) ซึ่งไทยยังคงผูกขาดในบริการนี้อยู่ แม้ว่าค่าบริการจะลดลงเรื่อยๆ แต่ก็นับว่ายังเป็นอัตราที่สูงอยู่

ตารางที่14 : ผลกระทบต่อผู้บริโภค

ประเทศ	คุณภาพ						ค่าบริการ
	โทรศัพท์พื้นฐาน			โทรศัพท์ เซลลูลาร์ (ปี1998)	โทรศัพท์ทาง ไกลระหว่าง ประเทศ	รวมภาคโทร คมนาคม	
	Waiting list	เหตุเสีย	ดิจิตอล	ดิจิตอล	ASRs	การลงทุน	
ญี่ปุ่น	0 (ปี1990)	ลดจาก2.5% เหลือ1.7%	100% ปี1997	99.2%	ไม่เปลี่ยน แปลง	เพิ่มขึ้น 20.89%/ปี	ทุกปท.
เกาหลี ใต้	0 (ปี 1992)	N/A	N/A	96%	เพิ่มขึ้น 1.96%/ปี	เพิ่มขึ้น 17.33%/ปี	เซลลูลาร์ และทาง
ฮ่องกง	0 (ปี 1995)	N/A	100% ปี1993	100%	N/A	เพิ่มขึ้น 31.05%/ปี	ไกล ระหว่าง
ไทย	ลดลง21%/ปี	ลดจาก68% เหลือ26.4%	เพิ่ม	36.1%	N/A	เพิ่มขึ้น 14.96%/ปี	ปท.ลดลง

ที่มา: International Telecommunications Union และ Asia pacific Telecommunity

5.2.3 ผลกระทบต่อประเทศ (ดังตารางที่15)

ผลกระทบต่อประเทศจะพิจารณาจาก Penetration Rate แสดงถึงอัตราความหนาแน่นของโทรศัพท์ต่อประชากร 100 คน ซึ่งสามารถนำความเจริญไปสู่พื้นที่ต่างๆของประเทศ สามารถแสดงถึงความพัฒนาของประเทศ

ในบริการโทรศัพท์พื้นฐานและโทรศัพท์เซลลูลาร์ เมื่อยกเลิกการผูกขาดทั้ง 3 ประเทศ จะมี จำนวนเลขหมายต่อประชากร 100 คน (Penetration rate) เพิ่มขึ้น โทรศัพท์พื้นฐานจะเพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อย แต่โทรศัพท์เซลลูลาร์จะเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว เช่น เกาหลีใต้ เมื่อยกเลิกผูกขาดโทรศัพท์พื้นฐานในปี1999 มีอัตรา 46.1 เลขหมายต่อประชากร 100 คน เพิ่มขึ้นเล็กน้อยจากปีก่อนหน้าที่มี

อัตรา 44.1 เลขหมายต่อประชากร 100 คน ส่วนโทรศัพท์เซลลูลาร์ก่อนยกเลิกการผูกขาด 1 ปี คือปี 1995 มีอัตรา 3.64 เลขหมายต่อประชากร 100 คน เมื่อยกเลิกการผูกขาดแล้ว ปี 1997 มีอัตรา 15.02 เลขหมายต่อประชากร 100 คน ส่วนไทย ปี 1991 ก่อนยกเลิกการผูกขาด 1 ปี มีการใช้โทรศัพท์พื้นฐานเพียง 2.73 เลขหมายต่อประชากร 100 คน และเพิ่มเป็น 8.35 เลขหมายต่อประชากร 100 คน ในปี 1998 ซึ่งอัตรานี้ก็ยังเป็นอัตราที่ต่ำอยู่มาก เมื่อเทียบกับเกาหลีใต้ 30.19 เลขหมายต่อประชากร 100 คน ในปี 1998 ญี่ปุ่น 50.2 เลขหมายต่อประชากร 100 คน และฮ่องกง 55.77 เลขหมายต่อประชากร 100 คน

ส่วนในโทรศัพท์ทางไกลระหว่างประเทศ จะพิจารณาจากปริมาณการเรียกออก(นาที) ต่อประชากร 1 คน ญี่ปุ่น ในช่วง 6 ปีหลังจากยกเลิกการผูกขาด(1989 ถึง 1994) มีปริมาณการเรียกออกเพิ่มจาก 4.4 นาที เป็น 11.2 นาที ต่อประชากร 1 คน และเกาหลีใต้ ในช่วง 6 ปีหลังจากยกเลิกการผูกขาด(1992 ถึง 1997) มีปริมาณการเรียกออกเพิ่มจาก 6.95 นาที เป็น 19.24 นาที ต่อประชากร 1 คน ส่วนไทยซึ่งยังคงผูกขาดและมีค่าบริการที่สูงอยู่ มีปริมาณการเรียกออกในปี 1997 เพียง .46 นาที ต่อประชากร 1 คน เพิ่มจาก 2.44 นาทีต่อประชากร 1 คน ในปี 1992

ตารางที่ 15 : ผลกระทบต่อประเทศ

หน่วย : อัตราเฉลี่ยต่อปี

ประเทศ	โทรศัพท์พื้นฐาน (penetration rate)	โทรศัพท์เซลลูลาร์ (penetration rate)	โทรศัพท์ทางไกลระหว่างประเทศ(นาทีต่อประชากร 1 คน)
ญี่ปุ่น	3ปีก่อนแข่งขัน 48.47	1ปีก่อนแข่งขัน 0.20	ปีที่แข่งขัน 4.40
	1ปีหลังแข่งขัน 50.20	3ปีล่าสุด 29.69	3ปีล่าสุด 13.53
เกาหลีใต้	3ปีก่อนแข่งขัน 43.57	3ปีก่อนแข่งขัน 2.29	3ปีก่อนแข่งขัน 3.39
	2ปีหลังแข่งขัน 46.82	3ปีล่าสุด 46.38	3ปีล่าสุด 15.95
ฮ่องกง	3ปีก่อนแข่งขัน 50.50	4ปีหลังเปิด 0.94	3ปีก่อนแข่งขัน 279.33
	3ปีล่าสุด 55.67	3ปีล่าสุด 34.45	ปีล่าสุด 380.61
ไทย	3ปีก่อนแข่งขัน 2.75	3ปีก่อนแข่งขัน 0.07	3ปีล่าสุด 4.52
	3ปีล่าสุด 8.20	3ปีล่าสุด 3.12	

ที่มา : International Telecommunications Union

ดังนั้นการยกเลิกการผูกขาดให้มีการแข่งขัน จึงเป็นผลดีต่อทั้งผู้ประกอบการหรือผู้ผูกขาดรายเดิม ผู้บริโภค และประเทศ แต่ต้องมีโครงสร้าง หลักเกณฑ์วิธีการที่เหมาะสมเพื่อให้เกิดการแข่งขันอย่างแท้จริง และเป็นธรรม และเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้บริโภคอย่างแท้จริง ไม่ให้เกิดการถ่ายโอนอำนาจการผูกขาดไปสู่เอกชนซึ่งไม่สามารถควบคุมได้

5.3 แนวโน้มประเทศไทย

ประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงจากการผูกขาดตามรูปแบบบริการแบบที่ 2 (ฮ่องกง) คือ เริ่มให้มีการแข่งขัน ด้วยบริการโทรศัพท์เซลลูลาร์ อันดับต่อมาคือโทรศัพท์พื้นฐาน ซึ่งเป็นการทำสัญญาร่วมการงานให้ผู้ประกอบการรายใหม่เข้าสู่ตลาด(กึ่งผูกขาด) และบริการสุดท้ายที่ยังไม่อนุญาตให้มีการแข่งขันคือโทรศัพท์ทางไกลระหว่างประเทศ แต่เหตุผลในการเปิดให้แข่งขันก็มีความแตกต่างจากฮ่องกง ฮ่องกงนั้นการเปิดเสรีเป็นไปโดยการสมัครใจของรัฐเอง แต่ไทยการเปิดเสรีต้องเป็นไปตามข้อตกลงของ WTO โดยประเทศไทยมีความแตกต่างจากประเทศอื่นคือไทยเริ่มให้บริการโทรศัพท์เซลลูลาร์โดยรัฐวิสาหกิจ 2 หน่วยงาน ขณะที่ประเทศญี่ปุ่นและเกาหลีใต้จะเริ่มด้วยหน่วยงานของรัฐเพียงแห่งเดียว ส่วนฮ่องกงเริ่มด้วยเอกชนซึ่งเป็นผู้ผูกขาดบริการโทรศัพท์พื้นฐานเดิม และต่อมาจึงเริ่มให้เอกชนรายอื่นๆเข้ามาแข่งขันในบริการโทรศัพท์เซลลูลาร์ เนื่องจากปัญหาการให้บริการไม่เพียงพอต่อความต้องการ ส่วนในบริการโทรศัพท์พื้นฐานรัฐให้สัมปทานแก่เอกชนเข้ามาให้บริการ เนื่องจากเมื่อประเทศไทยเริ่มประสบความสำเร็จในอุตสาหกรรมต่างๆ และรัฐมีข้อจำกัดในด้านเงินทุนและประสิทธิภาพในการจัดการ ทำให้ความขาดแคลนโทรศัพท์เพิ่มความรุนแรงมากขึ้น จึงมีมาตรการให้เอกชนเข้ามาร่วมลงทุนในลักษณะ BTO หรือ ติดตั้ง-ส่งมอบ-ดำเนินการและบริการโทรศัพท์ทางไกลระหว่างประเทศที่ยังไม่อนุญาตให้มีการแข่งขันน่าจะเนื่องมาจากบริการนี้เป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญนั่นเอง

ส่วนด้านรูปแบบองค์กร ไทยมีองค์กรคล้ายรูปแบบที่1 โดยเฉพาะญี่ปุ่น กล่าวคือเดิมผู้ให้บริการผูกขาดดำเนินการโดยรัฐ คือกรมไปรษณีย์โทรเลข ต่อมาจึงก่อตั้งองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย(ทศท.) และ การสื่อสารแห่งประเทศไทย(กสท.) ซึ่งรัฐยังคงเป็นเจ้าของในรูปของรัฐวิสาหกิจ และโอนกิจการให้บริการโทรคมนาคมแก่ 2 หน่วยงานนี้ โดยที่ ทศท. ให้บริการโทรคมนาคมในประเทศ (โทรศัพท์พื้นฐาน)รวมทั้งประเทศที่มีดินแดนติดกับไทย และ กสท. ให้บริการโทรคมนาคมต่างประเทศ (โทรศัพท์ทางไกลระหว่างประเทศ) เช่นเดียวกับ NTT และ KDD ของญี่ปุ่นตามลำดับ

แต่สิ่งที่แตกต่าง คือ รัฐวิสาหกิจทั้ง 2 ให้บริการโทรศัพท์เซลลูลาร์ได้ทั้ง 2 หน่วยงาน โดยมีกระทรวงคมนาคมทำหน้าที่กำกับดูแลกิจการโทรคมนาคมเช่นเดียวกัน

แนวโน้มของประเทศไทยที่ทำการวิเคราะห์เหล่านี้ อยู่ภายใต้สมมติฐาน (Assumptions) คือ - การลดการควบคุมดูแล(Deregulation) ยังคงดำเนินต่อไป
- นักลงทุนต่างชาติสนใจเข้ามาลงทุนในประเทศไทย

ในด้านผู้ประกอบการทั้งบริการโทรศัพท์พื้นฐาน โทรศัพท์เซลลูลาร์ และโทรศัพท์ทางไกลระหว่างประเทศ มีแนวโน้มใน การอนุญาตให้เอกชนทั้งในประเทศและต่างประเทศเป็นผู้ประกอบการธุรกิจบริการโทรคมนาคม รวมถึง การหาพันธมิตรต่างชาติ และการรวมตัวกันของบริษัทโทรคมนาคม โดยที่การหาพันธมิตรและการรวมตัวกันจะเป็นในแนวนอน (Horizontal Integration) คือ จะเป็นบริษัทในธุรกิจบริการโทรคมนาคม โดยเฉพาะจากต่างชาติ เนื่องจากเทคโนโลยีมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และต้องใช้งบลงทุนจำนวนมาก ดังนั้นจึงต้องหาพันธมิตรเพื่อเป็นการช่วยเหลือด้านเงินทุน เทคโนโลยี การตลาด และการบริหารจัดการ ให้สามารถแข่งขันกับผู้ให้บริการรายอื่นได้ เช่นเดียวกับทั้ง ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ และ ฮังการี

ในด้านแนวโน้มขององค์กร จะมีการแปรรูปรัฐวิสาหกิจผู้ผูกขาดรายเดิม คือ องค์กรโทรศัพท์แห่งประเทศไทย และการสื่อสารแห่งประเทศไทย ให้เป็นในรูปแบบของบริษัท เช่นเดียวกับ ญี่ปุ่นและเกาหลีใต้ โดยเมื่อแปรรูปแล้วรัฐจะลดสัดส่วนการถือครองหุ้นลง และทำหน้าที่ให้บริการเพียงอย่างเดียว ส่วนการกำกับดูแลจะคล้ายกับฮ่องกง ทั้งบริการโทรศัพท์พื้นฐาน โทรศัพท์เซลลูลาร์ และโทรศัพท์ทางไกลระหว่างประเทศ จะมีหน่วยงานกำกับดูแลอิสระ ทำหน้าที่กำกับดูแลและอนุญาต คือ คณะกรรมการกิจการโทรคมนาคม(กทช.) ภายใต้พระราชบัญญัติ องค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ.2543 เช่นเดียวกับ Office of the Telecommunications Authority(OFTA) ของฮ่องกงนั่นเอง เพื่อแยกบทบาทของการบริการและการกำกับดูแลออกจากกัน รองรับการพัฒนาโทรคมนาคมที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งต้องการความโปร่งใสในกระบวนการดำเนินงานและการกำกับดูแลอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นธรรม

ส่วนในด้านลักษณะของโครงสร้างตลาด จะเป็นเช่นเดียวกับทั้งญี่ปุ่น เกาหลีใต้ และฮ่องกง กล่าวคือ ผู้ให้บริการจะมีจำนวนมากขึ้น แต่เป็นตลาดผู้ขายน้อยราย (Oligopoly) เนื่องจากยังคงมีอุปสรรคในการแปรสัญญาสัมปทานจากหน่วยงานที่รับผิดชอบ แม้จะเป็นอุปสรรคที่ลด

ลงก็ตาม อย่างไรก็ตามตลาดผู้ขายมากมาย (Monopolistic Competition) ก็อาจเป็นไปได้ในบางบริการ โดยเฉพาะในบริการโทรศัพท์ทางไกลระหว่างประเทศ จะมีผู้ให้บริการมากกว่าบริการชนิดอื่น เนื่องจากเป็นบริการที่มีกำไรสูงและต้นทุนต่ำ จึงมีผู้สนใจให้บริการจำนวนมาก

ด้านแนวโน้มของพฤติกรรมตลาดจะเป็นลักษณะเดียวกับทั้งญี่ปุ่น เกาหลีใต้ และฮ่องกง กล่าวคือ ผู้ผลิตจะนำกลยุทธ์ราคามาใช้เพื่อให้สามารถแข่งขันกับผู้ให้บริการรายอื่นได้ ทำให้ราคามีแนวโน้มลดต่ำลงได้ ในโทรศัพท์เซลลูลาร์ โดยเฉพาะในบริการโทรศัพท์ทางไกลระหว่างประเทศ เนื่องจากขณะนี้ค่าบริการยังอยู่ในระดับที่สูงอยู่ จึงสามารถลดต่ำลงได้มาก แต่ในบริการโทรศัพท์พื้นฐานค่าบริการจะไม่เปลี่ยนแปลงมากนักอาจลดลงเพียงแค่ช่วงการส่งเสริมการขายเท่านั้น ซึ่งบริการชนิดนี้ค่าบริการมีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้น เนื่องจากเป็นบริการที่ต้องใช้เงินทุนจำนวนมาก นอกจากนี้ผู้ผลิตจะใช้นโยบายที่ไม่ใช้ราคาร่วมด้วย กล่าวคือจะมีการโฆษณาเพื่อให้ผู้บริโภครู้จักจดจำ และเปลี่ยนมาใช้ผลิตภัณฑ์ของตน ส่วนการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีนั้น ประเทศไทยน่าจะยังคงใช้การลอกเลียนหรือการซื้อเทคโนโลยีมาใช้ เนื่องจากเป็นวิธีที่สะดวกกว่าการจะคิดค้นและวิจัยเอง ซึ่งต้องอาศัยเงินทุนและเวลามาก